

İLLER BANKASI

TÜRKİYE: SU DÖNGÜSELLİĞİ VE VERİMLİLİĞİ İYİLEŞTİRME PROJESİ

Paydaş Katılım Planı (PKP)

OCAK 2023

İçindekiler

KISALTMALAR.....	ii
1. Giriş	1
2. Paydaş Katılım Planının (PKP) Gerekçesi.....	2
3. PKP'nin Hedefleri	2
4. Önceki Paydaş Katılım Faaliyetlerinin Kısa Özeti	2
5. Paydaş Katılım Süreci	3
5.1. Paydaşların Belirlenmesi.....	3
5.2. Paydaş Katılımına İlişkin Yöntemler.....	5
5.3. Paydaş Katılımının Zamanlaması	7
6. Paydaş Katılımına İlişkin Kurumsal Düzenlemeler	9
7. Paydaş Katılımının Temel İlkeleri	9
8. Şikayet Mekanizması.....	9
8.1. Projeye Özel Şikayet Mekanizması	9
8.2. Dünya Bankası Şikayet ve Çözüm Kavuşturma Sistemi.....	10
9. İzleme ve Raporlama.....	10
Ek -1 İller Bankası Şikayet Mekanizması.....	12

KISALTMALAR

HKG	Halkın Katılımı Görevlisi
ÇSYÇ	Çevresel ve Sosyal Çerçeve
ÇSYP	Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı
ŞÇKM	Şikayet ve Çözümüne Kavuşturma Mekanizması
ŞÇKS	Şikayet ve Çözümüne Kavuşturma Servisi
İller Bankası	İller Bankası A.Ş.
ÇŞİDB	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
SB	Sağlık Bakanlığı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
PEK	Projeden Etkilenen Kişi
YYÇ	Yeniden Yerleşim Çerçevesi
YYP	Yeniden Yerleşim Planı
PKP	Paydaş Katılım Planı
DB	Dünya Bankası
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü

1. Giriş

Su Döngüselliliği ve Verimliliği İyileştirme Projesi ("SDVİP" veya "Proje") su sıkıntısı çeken seçili bölgelerde sulama ve atık su hizmetlerinin döngüselliliğini ve verimliliğini arttırmak ve Türkiye'deki seçili havzalarda dayanıklı hizmet sunumuna ve atık suyun yeniden kullanımına yönelik kurumsal kapasiteyi ve koordinasyonu güçlendirmek için geliştirilmiştir. Projenin amacı, atık suyun toplanması ve bunun arıtılmasıyla geri kazanılan suyun taşınması ve sulama hizmetlerinde yeniden kullanılmasına sürecindeki sanitasyon hizmet zincirinin temel unsurlarına müdahale edilerek döngüselliliğin iyileştirilmesidir.

Bu belediyeler, hepsinin: (i) suyun tarım için yeniden kullanımını artırma potansiyeline sahip atık su arıtma tesislerine sahip olması ve (ii) seçili su sıkıntısı çeken alanlarda sulama ve atık su hizmetlerinin verimliliğini artırma potansiyeline sahip olması ve (iii) İller Bankası'nın bu belediyelerdeki mevcut proje portföyünün yanı sıra diğer mevcut etüt ve planlar ve ilgili ulusal politika dokümanları arasından seçilmesi dikkate alınarak seçilecektir.

Önerilen toplam kredi tutarı 500 milyon Avro olup, bu tutarın 150 milyon Avrosu (tutar teyit edilecek) İller Bankası'nın sorumluluğunda olacak Atık Su Toplama, Arıtma ve Sulama için Yeniden Kullanma için tahsis edilmiştir.

Projenin dört ana bileşeni bulunmaktadır.

A Bileşeni: Atık Su Toplama, Arıtma ve Sulama için Yeniden Kullanma

Bu bileşen kapsamındaki faaliyetlerle atık su yönetim hizmetlerinin kalite, verimlilik ve dayanıklılığının artırılması ve ülkenin su stresi altındaki seçili havzalarında atık suların arıtılarak yeniden kullanılması yoluyla tatlı su kaynakları üzerindeki sulama baskısının azaltılması, böylece iklim direncinin yükseltilmesi amaçlanacaktır.

- A1 Alt Bileşeni. Atık kolektörleri ve yeniden kullanım potansiyeli olan atık su arıtma tesisleri inşası
- A2 Alt Bileşeni. Atık su arıtma ve yeniden kullanma alt projesi hazırlık çalışmalarına teknik destek

B Bileşeni: Sulama Sistemlerinin Islahı ve Modernizasyonu ve Arıtılmış Atık Suyun Yeniden Kullanımı

C Bileşeni: Kurumsal Güçlendirme, Kapasite Geliştirme ve İnovasyon için Teknik Yardım

D Bileşeni: Proje Yönetimi

2. Paydaş Katılım Planının (PKP) Gerekçesi

Paydaş Katılım Planı (PKP), "Türkiye: Su Döngüselliği ve Verimliliği İyileştirme Projesi" (bundan böyle Proje olarak anılacaktır) Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesinin (ÇSYÇ) bir parçasını oluşturmaktadır.

Bu PKP, yatırım yapan belediyelerin projelerine uyarlayacakları katılım yaklaşımını ve metodolojisini ana hatlarıyla belirleyen bir çerçeve belgedir. Alt projeye özel PKP'lerin hazırlanması sırasında yol gösterici olması için İller Bankası tarafından hazırlanmıştır. Bu PKP, belediyeler ve Projeden etkilenmesi muhtemel veya Projeye bir şekilde ilgili olanlar (paydaşlar) arasında kesintisiz bir katılım süreci oluşturulmasının desteklenmesine yönelik bir çerçeve sağlar. Bu süreç, Projenin tüm ömrü boyunca (tasarım, inşaat öncesi, inşaat, işletme, hizmetten çıkarma) bir dizi faaliyet ve araç aracılığıyla tüm proje paydaşlarının aktif katılım ve etkileşimini arttırmaya yönelik sağlam bir katılım yaklaşımının oluşturulmasını sağlar.

3. PKP'nin Hedefleri

Bu PKP'nin hedefi karar verme sürecinin geliştirilmesi ve kolaylaştırılması, projeden etkilenen kişiler (PEK) ve diğer paydaşlar ile zamanında ve sürekli bir diyalog oluşturulması ve bu grupların Proje kararlarına etki edebilecek görüş ve endişelerini dile getirmeleri için eşit ve yeterli fırsat sağlanmasıdır. Bu PKP, yatırımların belirlenmesi sonrasında her bir alt proje için hazırlanacak Paydaş Katılım Planları (PKP'ler) için de bir temel görevi görecektir.

Bu PKP'nin başlıca amaçları şu şekilde özetlenebilir:

- Belediyelerin paydaşları belirlemesine yardımcı olacak sistematik bir paydaş katılımı yaklaşımı oluşturulması ve projeden etkilenen taraflar başta olmak üzere, belirlenen tüm paydaşlarla yapıcı ilişki kurulması ve sürdürülmesi
- Paydaşların projeye ilgili olma ve projeye destek seviyesinin değerlendirilmesi ve proje tasarımında ve çevresel ve sosyal performansta paydaş görüşlerinin dikkate alınmasının sağlanması
- Projeden etkilenen tarafların, Proje yaşam döngüsü boyunca etki yaratabilecek konularda, etkin ve kapsayıcı katılımının teşvik edilmesi ve gereken araçların sağlanması
- Çevresel ve sosyal riskler ve etkiler hakkındaki teknik ve kültürel olarak uygun proje bilgilerinin zamanında, anlaşılır, erişilebilir bir biçimde halka duyurulmasının sağlanması
- Projeden etkilenen taraflara sorun ve şikayetlerini dile getirebilecekleri erişilebilir ve kapsayıcı araçlar sağlanması ve belediyelere söz konusu şikayetlere cevap verme ve bunları yönetme imkanı verilmesi

Paydaş katılımının etkili olması için "sosyal kabulü" teşvik etmesi ve Yatırım yapan belediyeler ve paydaşları arasında karşılıklı güven, saygı ve şeffaf iletişim üzerine kurulmuş olması gerekir. Oturmuş bir paydaş katılım süreci maliyetleri ve riski yöneterek, çatışmalardan kaçınarak, kurumsal politikayı geliştirerek, proje uygulaması ve etkileri hakkında yönetime sürekli geri bildirim sağlayarak ve paydaş beklentilerini yöneterek karar verme sürecini iyileştirdiği gibi, projenin performansını da artırır.

4. Önceki Paydaş Katılım Faaliyetlerinin Kısa Özeti

Önerilen Projenin ilk konsepti Tarım ve Orman Bakanlığı, Türkiye Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü de dahil olmak üzere çok sayıda paydaşın katıldığı çeşitli toplantılarda sunulmuştur. Belediyeler ve ilgili idarelerin yanı sıra diğer hükümet paydaşları ve geliştirme ortakları ile yapılan ayrı toplantılar da dahil olmak üzere, proje kapsamının belirlenmesi ve sonrasındaki tanımlama ve hazırlığın bir parçası olarak başka istişare toplantıları da gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılar paydaşların Projenin kapsamını, etkisini ve risklerini ve olası fırsatları daha iyi anlamalarını sağlamak, Projeye ilgili bilgileri mümkün olduğunca erken kullanıma sunmak ve Türkiye: Su Döngüselliği ve

Verimliliği İyileştirme Projesinin sonraki faaliyetlerini kolaylaştırmak bakımından önemli bir aşama olmuştur.

Bu toplantılarda paydaşların tümünden olumlu geri bildirim alınmıştır. Her paydaşın proje hazırlık aşamasındaki sorumlulukları ve sürece daha sonraki katılımları da görüşülmüştür.

Tablo 1. Proje Kapsamının Belirlenmesi ve Erken Hazırlık Aşamasındaki Paydaş Katılım Faaliyetleri

Paydaşlar	Tarih	Görüşülen Ana Konular
DSİ Genel Müdürlüğü Dünya Bankası	14.04.2022	- DSİ ve İller Bankası'nın Görev ve Sorumlulukları - Proje bileşenlerinin beklentilerin karşılanması için geçici olarak tasarlanması; - Proje hazırlığı için düzenleme; - Projede yer alan mevkiler/sahalar hakkında tartışmalar
Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB) DSİ Genel Müdürlüğü Dünya Bankası	20/22.04.2022	- Önerilen Projenin/alt projelerin Yıllık Yatırım Planına dahil edilmesi - Proje bileşenlerinin/faaliyetlerinin görüşülmesi - Sonraki adımların/anlaşmaların görüşülmesi
DSİ Genel Müdürlüğü Dünya Bankası	26.04.2022	- DSİ ve İller Bankası'nın Görev ve Sorumlulukları - Projede yer alan mevkiler/sahalar hakkında tartışmalar - KOSKİ'nin mevcut operasyon yöntemleri ve diğer paydaşların bölgedeki sulama ile roller hakkında tartışmalar - Sonraki görüşmelere ilişkin zaman çizelgesi
Dünya Bankası	23.06.2022	- Projede yer alan mevkiler/sahalar hakkında tartışmalar - Önerilen alt projelerin gerekçeleri - Önerilen tesislerin teknolojik alternatifleri
DSİ Dünya Bankası	01.07.2022	- DSİ ve İller Bankası'nın Görev ve Sorumlulukları - Muhtemel yeni alt projeler ve bunların bileşenleri

Proje henüz finansman için onaylanmadığından paydaş istişareleri yerel ve ulusal otoritelerle sınırlı kalmıştır. Ancak, alt proje düzeyinde finansman için proje onayının alınmasıyla birlikte doğrudan faydalanıcılarla yapılacak istişare faaliyetleri İdareler ve gerektiğinde İller Bankası tarafından yürütülecektir.

5. Paydaş Katılım Süreci

Bu PKP'ye dayanarak, belediye alt projelerinin her biri için ayrı bir PKP hazırlaması gerekecektir. Belediyeler PKP hazırlarken aşağıda belirtilen süreci takip edeceklerdir.

5.1. Paydaşların Belirlenmesi

Alt projelerin ayak izleri belirlendikten sonra, paydaş katılım sürecinde atılacak ilk adım Proje paydaşlarının belirlenmesi olacaktır. Paydaşlar belirlenirken, belediyeler paydaşların sürece katılımına ilişkin ihtiyaç ve beklentileri ve Projeye ilgili öncelik ve hedeflerini de belirleyecektir. Paydaşların

belirlenmesinden sonra, belediyeler her bir paydaşla ilişki kurmak için en iyi katılım yöntem ve aracını seçecektir.

Proje faaliyetlerine katılmayı daha zor bulan kişiler ve gruplar ile marjinal veya hassas durumda olmaları nedeniyle Projeden farklı veya orantısız şekilde etkilenebilecek kişiler ve gruplar olabilir. Dolayısıyla, belediyelerin alt projelerinin farklı paydaşlar üzerindeki etkilerini ve risklerini araştırmaları önemlidir. Katılım yöntemi, belirlenen her bir paydaşa özel olarak uyarlanmalı, böylece projeye katılımları sağlanmalıdır.

PKP, alt projelerin değişen koşullarına göre güncellenecek ve revize edilecek olan yaşayan bir doküman olacaktır. Projenin tasarım aşamasında belirlenen paydaşlarda uygulama sırasında değişiklik olabileceğinden dolayı, buna göre güncellenmeleri gerekecektir.

Paydaşlar, aşağıdakilerin belirlenmesi suretiyle sürekli bir şekilde belirlenecektir:

- Alt projeden **etkilenebilecek** veya alt projeyle **ilgilenebilecek** çeşitli paydaş kategorileri;
- Aşağıdakiler dikkate alınarak, bu kategorilerin her biri içindeki belirli bireyler¹ (hassas bireyler dahil), gruplar ve kuruluşlar:
 - Etki etme alanı; beklenen (hem olumlu hem de olumsuz) etkilerin ortaya çıkacağı coğrafi konum ve dolayısıyla insanların ve işletmelerin etkilenebileceği yerler
 - Doğabilecek etkilerin niteliği ve dolayısıyla ulusal/yerel yönetim kurumları, STK'lar, akademik ve araştırma kurumları ve bu konularla ilgisi olabilecek diğer kuruluşların tipleri

Paydaşların alt projeden etkilene ölçüsüne bağlı olarak, katılım yönteminin sıklığı ve yoğunluğu orantılı olarak artacaktır. Bu nedenle, projeye özel PKP'lerin mevcut ÇSYÇ/ÇSYP'lere ve/veya YYÇ/YYP'lere uygun şekilde hazırlanması, ilgili paydaşların maruz kalacağı çevresel ve sosyal etki ve risklerinin seviyesinin belirlenmesi açısından önemlidir. Bu proje dokümanları (varsa) kadınlar, yaşlılar, engelliler, sığınmacılar ve mevsimlik işçiler gibi hassas gruplar hakkında PKP'ler hazırlanması sırasında dikkate alınması gereken tüm bilgileri sağlayacaktır. Seçilen tüm katılım yöntemleri kültürel olarak kabul edilebilir ve hedeflenen farklı paydaş gruplarının her biri için uygun olmalıdır.

Projeye İlgileri ve Projeden Etkilenme Seviyelerine göre doğrudan paydaş grupları analizi Tablo 2'de gösterilmiştir.

¹ Projeye özel hassas grupların şunlar olması beklenmektedir: Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler (GKAS'lar), Afganlar, İranlılar, Pakistanlılar gibi Uluslararası Koruma (UK) kapsamındaki kişiler; azınlıklar, hane reisi kadın olan haneler, yaşlı nüfus, evsizler veya istikrarsız barınma koşullarında yaşayanlar, ruh sağlığı sorunları olanlar, kronik veya akut hastalığı olanlar, sosyoekonomik açıdan veya eğitim açısından dezavantajlı olanlar.

Tablo 2. Projeye İlgileri ve Projeye Etki Etme Seviyelerine Göre Paydaş Grupları Analizi

Paydaş Grupları		İlgi Seviyesi	Etki Etme Seviyesi
Doğrudan Etkilenen Paydaşlar	Projenin etki alanı içinde yalayan yerel halk katmanları	Yüksek	Orta
	Proje faaliyetlerine katılan işçiler	Yüksek	Yüksek
	Projeye tahsis edilen arazilerin resmi ve gayriresmi kullanıcıları	Yüksek	Orta
	Çiftçiler	Yüksek	Orta
	Belediyeler ve İdareler	Yüksek	Yüksek
	Yerel İşletmeler	Yüksek	Orta
Dolaylı Paydaşlar	Mahalle sakinleri	Orta	Orta
	Yerel halkın oluşturduğu kuruluşlar	Orta	Orta
Hassas Birey veya Gruplar	Engelliler	Yüksek	Yüksek
	Yaşlılar	Yüksek	Yüksek
	Başında kadınların olduğu haneler	Yüksek	Yüksek
	Göçmenler, sığınmacılar ve anadili Türkçe olmayanlar	Yüksek	Yüksek
	Su kullanıcı birliklerine üye olmayan yoksul çiftçiler	Yüksek	Yüksek
İlgili Diğer Taraflar	Tarım ve Orman Bakanlığı	Orta	Orta
	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Orta	Orta
	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)	Yüksek	Yüksek
	İller Bankası Genel Müdürlüğü	Yüksek	Orta
	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri	Orta	Orta
	Tarım ve Orman İl Müdürlükleri	Yüksek	Orta
	Devlet Su İşleri Bölge Müdürlükleri	Yüksek	Yüksek
	İller Bankası Bölge Müdürlükleri	Orta	Orta
	Proje İllerinin Sulama Birlikleri	Yüksek	Yüksek
	Proje İllerinin Çiftçi Birlikleri	Yüksek	Orta
	Proje İllerinin Ziraat Odaları	Orta	Orta
	Yerel ve Ulusal Seviyedeki Çevre Koruma Birlikleri	Yüksek	Orta
	Yerel ve Ulusal Seviyedeki Kırsal Kalkınma Birlikleri	Orta	Orta
	Ülke Genelindeki Kadın Dernekleri	Orta	Orta

5.2. Paydaş Katılımına İlişkin Yöntemler

Paydaşlarla etkileşim sağlamak ve onlara danışmak, onlardan bilgi almak ve onlara bilgi vermek için çeşitli katılım teknikleri kullanılabilir.

Belirli grupların katılımını sağlamak için seçilen araç ve yöntemlerinin temelini paydaşların ihtiyaç ve endişelerinin yanı sıra, etkilenme seviyeleri belirleyecektir. Projenin olası paydaşları için öngörülen katılım yöntemleri ve uygulama araçları aşağıdaki Tablo 3'te sunulmuştur. Bu yöntem ve araçlar genel kapsamlıdır ve projeye özel PKP'ler hazırlanırken buna göre revize edilmesi gerekir.

Tablo 3. Proje Kapsamında Uygulanacak Katılım Yöntemleri

Katılım Yöntemi	Yöntemin Uygulaması	Olası Paydaş
Yazışmalar (yazı, telefon, eposta)	- Proje gereklilikleri ve etkileri hakkında (özellikle teknik) bilgi paylaşımı - Proje uygulaması sırasında toplantılara ve önemli etkinliklere davet - Proje arazisinin izinleri, ruhsatları, devri ve tahsisinin alınmasına yönelik düzenlenmeler - Proje uygulaması için kullanılacak bilgi ve veri talepleri - Anketler/eposta veya mektupla alınan geri bildirimler	Diğer ilgili devlet otoriteleri ve devlet yetkilileri, STK'lar, yerel yönetim, akademi, ulusal ve yerel medya ve kuruluşlar/ajanslar

Katılım Yöntemi	Yöntemin Uygulaması	Olası Paydaş
Birebir toplantılar	- Paydaşların hassas konularla ilgili serbestçe konuşmalarına olanak tanıyan bireysel bazda bilgi toplama - Kilit aktörlerle kişisel bağlantılar kurulması	İlgili devlet otoriteleri ve devlet yetkilileri, STK'lar, yerel yönetim, akademi, kuruluşlar/ajanslar ve yüklenici ve danışmanların temsilcileri
Resmi toplantılar	- Proje gereklilikleri ve etkileri hakkında toplu bilgi paylaşımı - Bir grup yüksek seviyedeki paydaştan proje hakkında yorum, geri bildirim, görüş ve algı alınması - Yerel seviyedeki paydaşlarla ilişki kurulması	Diğer ilgili devlet otoriteleri ve devlet yetkilileri, STK'lar, yerel yönetim, akademi ve kurum/kuruluşlar, ulusal ve yerel medya
Halkla istişare toplantıları	- Başta halk katmanları olmak üzere büyük bir paydaşlar grubuyla (teknik olmayan bilgiler başta olmak üzere) bilgi paylaşılması - Bir grup paydaştan proje hakkında yorum, geri bildirim, görüş ve algı alınması - Proje ile ilgili şikayet ve endişelerin toplanması - Etkilenen halk katmanları ve gruplar ile ilişki kurulması	Etkilenen halk katmanları ve gruplar, yerel STK'lar, yerel yönetim, işletmeler ve kurum/kuruluşlar
Yüz yüze görüşmeler	- Etkilenen PEK'lerle bireysel bazda başlangıç verileri toplanması - Projenin çevresel ve sosyal etkilerinin ve faaliyetlerinin bireysel bazda takip edilmesi - Bireysel bazda ilişkiler kurulması	Projeden etkilenen kişiler, işçiler
Odak grubu tartışmaları	- Hassas gruplar dahil olmak üzere belirli bir grupta belirli bir konuda bilgi paylaşılması - Belirli bir gruptan proje hakkında yorum, geri bildirim, görüş ve algı alınması - Belirli bir gruptan proje ile ilgili şikayet ve endişelerin toplanması - Projenin çevresel ve sosyal etkilerinin ve faaliyetlerinin belirli bir grupta takip edilmesi - Belirli gruplarla ilişki kurulması	Belirli hedef gruplar, hassas gruplar
Proje / Belediye / İller Bankası internet sitesi	- Bilgi paylaşımı ve ilerleme oldukça güncelleme - ÇSED, ÇSYP, YYÇ, YYP, sonradan sosyal denetim ve diğer ilgili proje dokümanlarının duyurulması - Önemli olayların, tarihlerin ve yayınlanan dokümanların duyurulması	Etkilenen halk katmanları ve PEK'ler, ulusal ve yerel medya, akademi, STK'lar, işletmeler ve kurum/kuruluşlar
Sosyal medya (Facebook, Twitter, Instagram hesapları, WhatsApp grupları)	- Teknik olmayan bilgi paylaşımı ve ilerleme oldukça güncelleme - Önemli olayların, tarihlerin ve yayınlanan dokümanların duyurulması	Etkilenen halk katmanları ve PEK'ler, ulusal ve yerel medya, akademi, STK'lar, işletmeler ve kurum/kuruluşlar
Proje bilgilendirme broşürleri/el ilanları	- Düzenli güncelleme sağlamak için kısa proje bilgileri paylaşılması - Paydaşları arazi edinimi, arazi giriş ve çıkışları, proje zaman çizelgesi gibi konular hakkında bilgilendirme - Sahaya özel proje bilgilerinin yayılması	Etkilenen halk katmanları ve PEK'ler, işletmeler ve kurum/kuruluşlar

Projede dezavantajlı ve hassas grupların (kadınlar, yaşlılar, engelliler ve sığınmacılar) bilgiye erişme, geri bildirimde bulunma veya şikayetlerini iletme konusunda eşit fırsatlara sahip olmasını sağlamak için özel tedbirler alınacaktır. Hassas paydaş belirlenmesi de devam eden bir süreç olacak ve düzenli inceleme ve güncelleme gerektirecektir. Buna göre, katılım yöntemleri kadınları, yaşlıları, engellileri ve sığınmacıları bilgilendirmek ve onların görüş ve endişelerini uygun bir şekilde anlamak için uyarlanabilir. Odak grup toplantıları, kadınlar ve temsil edilmeyen diğer gruplarla toplantılar, özel

olarak hassas gruplara sığınmacılar için tercüman tahsis edilmesi de uygun şekilde planlanabilir. Tüm anketler, istişareler ve diğer iletişim araçları paydaş gruplarının tercih ettiği dilde gerçekleştirilecektir. Bu aşamadaki olası diller Arapça, Peştuca, Darice ve Farsça olarak öngörülmektedir.

COVID-19 Koşulları:

COVID-19 salgını tüm dünyayı etkisi altına almış ve toplumda maske takmak ve sosyal mesafeyi korumak gibi önlemler günlük hayatımızın yeni normal haline gelmiştir. Projenin işletme aşamasında ve bu PKP'nin uygulanması sırasında COVID 19 pandemi koşullarının devam etmesi halinde, paydaş katılım planı ve faaliyetleri DSÖ, Sağlık Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı gibi ilgili ve sorumlu ulusal ve uluslararası kuruluşların yönergelerine uygun olarak uyarlanarak uygulanacaktır.

PKP kapsamında Sağlık Bakanlığı (SB) ve Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) maske ve sosyal mesafe kurallarına uygun olarak yüz yüze toplantılar yapılacaktır. COVID-19 koşulları nedeniyle yüz yüze toplantının mümkün olmadığı durumlarda çevrim içi görüşme yöntemleri de kullanılabilir. Ayrıca yapılacak toplantıların sosyal mesafe ve SB ve DSÖ'nün diğer düzenlemelerine uygun olarak açık alanlarda düzenlenmesi sağlanacaktır.

Bu tedbirlerin yanı sıra, "IFC Müşterilerine COVID-19 Bağlamında Güvenli Paydaş Katılımına İlişkin Geçici Tavsiye" dokümanında ve Dünya Bankası ÇSC/Koruma Önlemleri Geçici Notu: Yapım/İnşaat İşleri Projelerinde COVID-19 Değerlendirmeleri notunda belirtilen diğer uygulamalar paydaş katılım faaliyetlerinin planlanmasında da kullanılacaktır.

5.3. Paydaş Katılımının Zamanlaması

ÇSED/ÇSYP ve YYP uygulaması sırasında yürütülecek paydaş katılım faaliyetlerinin zamanında gerçekleştirilmesi, özellikle uygun maliyetli bir proje tasarımı olarak sağlayacak olası olumsuz ve olumlu etkilerin erken tespiti ve önlenmesinde/yönetiminde, Projenin risk ve etki yönetimi sürecinin desteklenmesi bakımından kritik olacaktır.

Planlama ve tasarım, yapım ve işletim aşamalarından başlayarak hizmetten çıkarma aşamasının sonuna kadar devam eden paydaş katılımı projenin ömrü boyunca devam eden kesintisiz bir süreçtir.

Belediyeler tarafından hazırlanacak projeye özel PKP'lerde proje ömrünün tamamını kapsayan bir paydaş katılım stratejisi olması, her proje aşamasında gerçekleştirilecek katılım faaliyetlerinin zamanlamasını ve sıklığını göstermesi beklenmektedir.

Önceki paragraflarda verilen bilgiler ışığında paydaş katılım programının özeti Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Paydaş Katılım Programına Genel Bakış

Proje Aşaması	İstişare Konusu/Verilecek Mesaj	Verilecek Bilgilerin Listesi	Kullanılan Yöntem	Hedef Paydaş	Sıklık	Sorumlu Taraf
Hazırlık	Paydaşların projenin kapsamı ve neden ihtiyaç duyulduğu konusunda bilgilendirilmesi. Paydaşlarla şunlar hakkında istişare edilmesi: Proje tasarımı, Çevresel ve sosyal risk ve etkiler, Önerilen hafifletme tedbirleri, ÇSYÇ, ŞM'ler	Proje konsepti, Ç-S prensipler ve yükümlülükler ÇSYÇ dokümanları (ÇSTP ÇSYÇ, Alt Projeye Özgü PKP'ler, İYP, YYÇ)	Açılış toplantısı Kamuoyuna yapılacak açıklamalar Teknik olmayan proje özetleri/sunumları Elektronik yayınlar Sosyal medya Basın bültenleri İstişare toplantıları (sanal/yüz yüze) Dijital iletişim araçları Şikayet Mekanizması Poster, broşür, el ilanı v.s. SMS	Doğrudan Paydaşlar Dolaylı Paydaşlar Dezavantajlı/ Hassas birey veya gruplar Diğer ilgili taraflar	Bileşen faaliyetlerinin başlamasından önce Proje yaşam döngüsü boyunca	İller Bankası PUB'leri
Uygulama ve İnşaat	Paydaşların projenin kapsamı ve devam eden faaliyetler konusunda bilgilendirilmesi Ç-S dokümanlar (ÇSYÇ, ÇSYP'ler, YYP'ler, Alt Projeye Özgü PKP'ler v.s.) ŞM'ler Proje kurullarına/faaliyetlerine halkın katılımı	ÇSYP'ler/ÇSED'ler Alt Projeye Özgü PKP'ler İYP YYP'ler ŞM prosedürü Proje gelişimi/uygulaması konusunda düzenli güncellemeler	Kamuoyuna yapılacak açıklamalar Teknik olmayan proje özetleri/sunumları Elektronik yayınlar Sosyal medya Basın bültenleri İstişare toplantıları (sanal/yüz yüze) Dijital iletişim araçları Şikayet Mekanizması Poster, broşür, el ilanı v.s. SMS	Doğrudan Paydaşlar Dolaylı Paydaşlar Dezavantajlı/ Hassas birey veya gruplar Diğer ilgili taraflar	Projenin uygulanmasına başlamadan önce ve proje yaşam döngüsü boyunca ihtiyaca göre	İller Bankası PUB'leri Denetim Danışmanları Yükleniciler
İşletme	ŞM'ler Proje kurullarına/faaliyetlerine halkın katılımı	Proje çıktıları Şikayet Yönetimi	Kapanış toplantısı İstişare toplantıları Bilgilendirme toplantıları, Dijital İletişim Araçları/Sosyal Medya Poster, broşür, el ilanı v.s. SMS	Doğrudan Paydaşlar Dolaylı Paydaşlar Dezavantajlı/ Hassas birey veya gruplar Diğer ilgili taraflar	Alt proje faaliyetlerinin tamamlanmasından sonra, bir yıllık garanti süresi sırasında	İller Bankası PUB'leri

6. Paydaş Katılımına İlişkin Kurumsal Düzenlemeler

Projeye özel PKP'lerin ve bunların ayrılmaz birer parçası olan görevlerin yönetim, koordinasyon ve uygulaması, ilgili belediye içinde yer alan ve özellikle bu iş için görevlendirilmiş ekip üyelerinin sorumluluğundadır. PKP'yi yönetirken, alt borçlanıcı belediyeler şunlardan sorumlu olacaktır:

- PKP taslağı içeriğinin (bu PKP doğrultusunda) hazırlanması ve güncellenmesi ve nihai onay için İller Bankası ile paylaşılması;
- İnşaat işlerine yönelik ihale süreci başlamadan önce PKP taslağının duyurulması;
- Katılım faaliyetlerinin uygulanması ve takibinin yapılması için özel olarak personel görevlendirilmesi;
- Projeye özel PKP kapsamında taahhüt edilen katılım araç ve materyallerinin hazırlanması ve bunların zamanında uygulanması ve/veya dağıtılması;
- Tüm paydaş katılım etkinliklerinin onaylanması ve kolaylaştırılması ve paydaş katılım etkinliklerini desteklemeye yönelik materyalin duyurulması;
- Tüm paydaş katılım faaliyetlerinin kayıtlarının tutulması, takiplerinin yapılması ve İller Bankası'na düzenli olarak raporlanması (altı aylık ilerleme raporlarına katılım faaliyetlerine ilişkin girdi sağlanması yoluyla);
- Gerçekleştirilen görevlerden alınan tüm geri bildirimlerin ilgili dokümanlarda yer almasının ve karar alma sürecine yansıtılmasının sağlanması ve
- Paydaş veri tabanı tutulması.

Alt projeler belirlendikten sonra İller Bankası, Belediyelere/İdarelere alt proje seviyesinde PKP hazırlanması konusunda eğitim sağlayacaktır. Eğitim programında alt proje seviyesindeki PKP'lerin uygulanmasına ilişkin düzenlemeler de olacaktır.

7. Paydaş Katılımının Temel İlkeleri

Bu PKP ve alt projeye özel ilgili PKP'ler, aşağıdaki temel ilkelerin tüm katılım faaliyetlerinde geçerli olmasını sağlayacaktır:

- Katılım faaliyetlerinin zamanlaması ve sayısı paydaş katılımını en üst düzeye çıkaracak, özellikle paydaşların 'günlük işlerinin' aksamasını ve 'istişare yorgunu' olmalarını önleyecek şekilde tasarlanması,
- Tüm katılım faaliyetlerinin projeye özel PKP takvimi ile uyumlu ve ÇSED/ÇSYP'lerde ve YYP'lerde verilmiş olabilecek taahhütlere paralel olması,
- Tüm katılım faaliyetlerinin kayıt altına alındığından ve önlem alınmasını gerektiren bulguların/geri bildirimlerin ilgili belgelere dahil edildiğinden, sorumlu taraflarla paylaşıldığından ve zamanında takip edildiğinden emin olunması,
- Her katılım faaliyetinin kültürel olarak uygun, yeterli ve ilgili tüm paydaşlara eşit erişimle zamanında duyurulması, böylece paydaş katılımının ve geri bildirimlerinin artmasına olanak sağlanması,
- Projeye özel PKP'lerin proje yaşam döngüsü boyunca güncellenmesi.

8. Şikayet Mekanizması

8.1.Projeye Özel Şikayet Mekanizması

İller Bankası 2021 Eylül ayında zaten bir Şikayet Mekanizması kurmuş olup, bu mekanizma Proje süresince faal olacaktır. Ayrıntılı Şikayet Mekanizması süreci ve Örnek Şikayet Formları Ek 1'de yer almaktadır.

İller Bankası Şikayet Mekanizması dışında, projeden etkilenen halk katmanlarının endişe ve şikayetlerinin alınması, çözüme kavuşturulması ve takip edilmesi amacıyla belediyeler tarafından da

birer şikayet mekanizması kurulacaktır. Paydaşlar Belediye bünyesindeki PUB'ye ve inşaat yüklenicisine erişebilecek ve PUB ve inşaat yüklenicisi tüm şikayetlere (şikayetler, talepler, görüşler, öneriler) en kısa sürece cevap verecektir. Bu mekanizma İller Bankası ŞM'si ile bağlantı ve iletişim halinde olacak ve tüm şikayet, talep, görüş ve öneriler İller Bankası ŞM yazılımına kaydedilecektir. İlgili şikayetler İller Bankası ŞM Ekibi tarafından takip edilecektir (lütfe Ek 1'e bakınız).

Ayrıca, projeye özel ŞM'de Cinsel Sömürü ve İstismar/Cinsel Taciz (CSİ/CT) ile ilgili gizli şikayetlerin alınması ve işlem görmesine yönelik olan ve özel tedbirlerin alındığı bir kanal olacaktır. Eğer bir çalışan CSİ/CT sorunu ile karşılaşır, ülkenin bu tür durumlara ilişkin ulusal sevk sisteminde şart koşulduğu şekilde, ya daha üst seviyedeki bir amire başvurabilir ya da doğrudan polise gidebilir. Proje ŞM'sinin içeriği ve prosedürlerinde de CSİ/CT sorunları ile ilgili olarak bu tür dosyalar için bir raporlama hattı olacak ve bu tür şikayetler tam bir gizlilik içinde ele alınacaktır. CSİ/CT ile ilgili şikayet alan belediye PUB'si, İller Bankası ŞM prosedüründe belirtildiği üzere, bu şikayeti derhal ulusal sevk sistemlerine yönlendirmeli ve yönlendirdiğini kayıt altına almalıdır. Şikayet sahibi ile ilgili olarak hassas dosyada yer alan tüm ayrıntılar kesinlikle gizli tutulacaktır.

8.2.Dünya Bankası Şikayet ve Çözüm Kavuşturma Sistemi

Dünya Bankası tarafından desteklenen projenin kendilerini olumsuz etkilediğine inanan halk katmanları ve bireyler proje seviyesindeki mevcut şikayet ve çözüme kavuşturma mekanizmalarına veya Dünya Bankası'nın Şikayet ve Çözüm Kavuşturma Servisine (ŞÇKS) şikayette bulunabilirler. ŞÇKS, alınan şikayetlerin projeye ilgili endişelerin ele alınması için hızlı bir şekilde gözden geçirilmesini sağlar. Projenin etkilediği halk katmanları ve bireyler şikayetlerinin Dünya Bankası'nın Bağımsız Denetim Paneline sunabilirler, bu Kurul zarar meydana gelip gelmediğini, Dünya Bankası politika ve prosedürlerine uyulmadığı takdirde, gelebilir gelemeyeceğini belirler. Şikayetler, doğrudan Dünya Bankası'nın dikkatine sunulduktan ve Banka Yönetimine cevap verme fırsatı verildikten sonra, herhangi bir zamanda sunulabilir. Dünya Bankası'nın kurumsal Şikayet ve Çözüm Kavuşturma Servisine (ŞÇKS) şikayette bulunmak ile ilgili bilgiler için lütfen <http://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service> adresini ziyaret edin. Dünya Bankası Paneline şikayette bulunmak ile ilgili bilgiler için lütfen www.inspectionpanel.org adresini ziyaret edin.

9. İzleme ve Raporlama

Paydaş katılım sürecinin izlenmesi ve değerlendirilmesi, Proje uygulamasına ilişkin kararların zamanında ve etkin bir şekilde alınması bakımından son derece önemlidir.

Projeye özel her PKP'de katılım faaliyetlerine ilişkin bir zaman çizelgesi bulunmasının yanı sıra katılım faaliyetlerinin uygulanmasından ve izlenmesinden sorumlu taraflar da tanımlanacaktır. Katılım faaliyetlerinin izlenmesi, PKP'nin hedeflerini ve belirli görev ve eylemleri yansıtan kilit performans göstergelerinin belirlenmesi yoluyla gerçekleştirilebilir. Proje Aşamasına göre bir dizi örnek kilit performans göstergesi Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Proje Aşamasına Göre Örnek Kilit Performans Göstergeleri

Proje Aşaması	Gösterge	Doğrulama Yöntemi
Tasarım ve Planlama	Alt projeye özel PKP'lerin hazırlanması	Hazırlanan alt projeye özel PKP'lerin sayısı
	Projeye ilgili bilgi verilmesi ve ÇSED/ÇSYP'ler ve/veya YYÇ/YYP'ler gibi proje dokümanlarının tanıtılması için yapılan halkla istişare toplantıları	Yapılan toplantı sayısı Katılımcı sayısı ve türü
	Proje kurullarına/faaliyetlerine halkın katılımı	
	PKP'nin yürütülmesi için özel olarak atanan personel	Atanan personelin isimleri
	Proje ŞÇKM'sinin kurulması	İşlevsel ŞÇKM
Yapım	Proje faaliyetleri hakkında farkındalık yaratılması Proje kurullarına/faaliyetlerine halkın katılımı	Yapılan toplantı sayısı İnşaattan dolayı alınan şikayet sayısında düşüş
İşletme	İşletmeden dolayı alınan şikayet sayısı Proje kurullarına/faaliyetlerine halkın katılımı	İşletmeden dolayı alınan şikayet sayısında düşüş

Projeye ilişkin ÇSYÇ ve YYÇ'de belirtilen raporlama gereklilikleri uyarınca, projede kaydedilen ilerlemenin altı ayda bir İller Bankası'na raporlanmasından belediyeler sorumlu olacaktır. Alt projeye özel ilerleme raporlarında, belirtilen dönem içinde yapılan paydaş katılım faaliyetlerinin yer aldığı bir bölüm de bulunacaktır. Paydaş katılım faaliyetleri tablo formatında sunulabilecek olup, üstlenilen görevler, eylem zamanı, sorumlu taraf, hedef kitle ve eylem amacı belirtilecektir. PKP'de değişiklik olması durumunda, her türlü değişiklik belediyeler tarafından İller Bankası'na bildirilecektir.

Ek -1 İller Bankası Şikayet Mekanizması

https://www.ilbank.gov.tr/storage/uploads/pagefiles/ilbank_uluslararası_projeler_sikayet_mekanizmasi_proseduru_1646748134.pdf